

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs X. Vtrum in Christo fuerit viator, & comprehensor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

ira enim est appetitus vindictæ sub ratione iusti vindicatiui; vindicta autem non habet locum, nisi ubi præcessit iniuria; vt ait S. D. in 1. 2. q. 46. art. 1. ex quibus sequitur iram ex tristitia causari, quatenus ipsa tristitia est de iniuria, siue quatenus habet ortum ex iniuria, vt recompensabili secundum regulam & æqualitatem iustitiæ vindicatiuæ; & ideo diximus in 1. p. loco supra notato, actum iræ in formali suo conceptu claudere ordinem ad illatam ab altero tristitiam; prout scilicet ea tristitia ortum habet ex iniuria recompensabili, &c. quod voluit etiam significare Caiet. licet non expresserit; quia hic locus non est huius materiæ proprius. Ad objectionem autem contra Caiet. negatur illatio. Ad eius probationem dico, Deū posse supplere causam efficientem, quando nulla ei admiscetur causalitas formalis: non enim potest Deus causare visionem sine potentia visiva: quia visio, cum sit actus vitalis, dicit ordinem intrinsecum ad principium proximum vitale, quod respectu visionis non est pure efficiens, sed habet etiam quandam rationem causalitatis seu principij formalis respectu visionis; sic in proposito ira causatur ex tristitia sub ratione iam dicta, non vt causa pure efficiens, sed etiam tanquam à principio quodammodo formali, ob essentialē ordinem, quem habet ira ad tristitiam, sub prædicta ratione consideratam.

Alia, quæ notat Vasq. disp. 62. c. 5. videat, qui voluerit.

ARTICVLVS X.

Vtrum Christus simul fuerit viator, & comprehensor.

AD decimum sic proceditur. Videtur, quod Christus non fuerit simul viator, & comprehensor. Viatori enim competit moueri ad finem beatitudinis, comprehensori autem competit in fine quiescere. Sed non potest eidem simul conuenire, quod moueatur ad finem, & quod quiescat in fine. Ergo non potuit simul esse, quod Christus esset viator, & comprehensor.

Præterea: Moueri ad beatitudinem, aut eam obtinere, non competit homini secundum corpus, sed secundum animam: vnde Augustinus dicit in Epistola ad Dioscorum, quod ad inferiorem naturam, quæ est corpus, redundat ab anima, non beatitudo, quæ propria est fruētis, & intelligentis, sed plenitudo sanitatis, id est, incorruptionis vigor. Sed Christus, licet haberet corpus passibile, tamen secundum mentem plene Deo fruebatur. Non igitur Christus fuit viator, sed purus comprehensor.

Præterea: Sancti, quorum animæ sunt in celo, & corpora in sepulchris, fruuntur quidem beatitudine secundum animam, quamuis eorum corpora morti subiaceant: & tamen non dicuntur viatores, sed solum comprehensores. Ergo pari ratione licet corpus Christi fuerit mortale: quia tamen mens eius Deo fruebatur, videtur quod fuerit purus comprehensor, & nullo modo viator.

Sed contra est, quod dicitur Hier. 14. Quia colonus futurus es in terra, & quasi viator declinans ad manendum.

Respondeo dicendum, quod aliquis dicitur viator, ex eo, quod tendit in beatitudinem, comprehensor autem dicitur ex hoc, quod iam beatitudinem obtinet, secundum illud 1. Corinth. 9. Sic currite, vt comprehendatis. & Philipp. 3. Sequor autem, si quomodo comprehendam. Homini autem beatitudo perfecta consistit in anima, & corpore: vt in secunda parte habitum est. In anima quidem quantum ad id, quod est ei proprium, secundum quod mens videt, & fruatur Deo. In corpore vero, secundum quod corpus resurgit spirituale: & in virtute, & in gloria, & in incorruptione: vt dicitur 1. Corinth. 15. Christus au-

tem ante passionem secundum mentem plene videbat Deum: & sic habebat beatitudinem, quantum ad id, quod est proprium animæ, sed quantum ad alia deerat ei beatitudo: quia, & anima eius erat passibilis, & corpus passibile, & mortale: vt ex supra dictis patet. Ideo simul erat comprehensor, in quantum habebat beatitudinem propriam animæ: & simul viator, in quantum tendebat in beatitudinem, secundum id, quod ei de beatitudine deerat.

Ad primum ergo dicendum, quod impossibile est moueri ad finem, & quiescere in fine secundum idem. Sed secundum diuersa nihil hoc prohibet: sicut aliquis homo simul est sciens, quantum ad ea, quæ iam nouit: & addiscens, quantum ad ea, quæ nondum nouit.

Ad secundum dicendum, quod beatitudo principaliter, & proprie consistit in anima, & secundum mentem: secundario tamen, & quasi instrumentaliter requiruntur ad beatitudinem corporis bona. Sicut etiam Philosophus dicit in 1. Ethic. quod exteriora bona organice deseruiant beatitudini.

Ad tertium dicendum, quod non est eadem ratio de animabus Sanctorum, & de Christo, propter duo: primo quidem quia animæ Sanctorum non sunt passibiles, sicut fuit anima Christi. Secundo, quia corpora non agunt aliquid, per quod in beatitudinem tendant, sicut Christus secundum corpus passiones, in beatitudinem tendebat, quantum ad gloriam corporis.

Sensus questii.

TERMINI in quæsito positi declarantur in textu.

Forma Textus.

CONCL. est: Christus fuit simul comprehensor, & viator. Probatur: Aliquis dicitur viator ex eo quod tendit in beatitudinem; comprehensor autem dicitur ex hoc quod iam beatitudinem obtinet. At Christus simul habebat beatitudinem, & tendebat ad beatitudinem; ergo erat simul comprehensor & viator. Maior probatur duplici auctoritate Apostoli, scilicet prima Cor. 9. & Philip. 3. vt patet in textu. Minor probatur: quia hominis beatitudo perfecta consistit in anima & corpore: in anima quidem, quantum ad id, quod est ei proprium, secundum quod mens videt Deum, & fruatur Deo: in corpore vero secundum quod corpus resurgit spirituale, & in virtute, & gloria, & in incorruptione. At Christus ante passionem secundum mentem plene videbat Deum, & anima eius erat passibilis, & corpus passibile & mortale; ergo habebat beatitudinem quantum ad id, quod est proprium animæ, & deerat ei beatitudo, & secundum quod tendebat in eam tendebat. Maior probatur ex dictis in 1. 2. q. 4. art. 4. & ex Apostolo prima Corinth. 15. Minor patet ex dictis supra art. 4. & sequent. & quest. 14. art. 1. & q. 9. art. 2. & quest. 10. per totam.

Expositio Textus.

VIDE, si placet, ea quæ scribit Vasq. super hoc A. Cuius suapro declaratione mentis & verborum S. Th. reu. reijcit. Suar. carpit argumentum, sed contra ex auctoritate Hieremix, dicens ibi nomen viatoris accipi in communi tantum significatione, non autem vt distinguitur à comprehensore: quomodo sumitur à Theologis. Sed cum hic sensus, quem S. D. accipit, nihil habeat absurditatis & sensum eleuet illius prophetiæ, & Incarnati Verbi, de quo ibi sermo est, maxime congruat, non erat tam facile reijciendus, vt improprie & alienus; cum præsertim diuina scriptura sub vna litera plures sensus litterales admittat; vt patet ex 1. q. 1. a. vlt. & S. Hieronymus illum locum indicet manifeste.

QVÆSTIO